
بازی درمانی

هنر برقراری ارتباط

نویسنده

گری لندرت

مترجم

فروزنده دایم

ویراستاری: گروه علمی رشد

تهران - ۱۳۹۴

سرشناسه: لندرت، گری لی (Landreth, Garry Lee)، ۱۹۳۷ - م.

عنوان و نام پدیدآور: بازی درمانی: هنر برقراری ارتباط / نویسنده گری لندرت؛ مترجم: فریده داورپناه.

مشخصات نشر: تهران: رشد، ۱۳۹۴. مشخصات ظاهری: ۴۰۰ صفحه

شابک: ۹۷۸-۹۶۴-۲۸۰۲-۴۷-۰ فهرست نویسی: فیپا.

یادداشت: عنوان اصلی: Play therapy: the art of the relationship, 2nd ed. c2002.

یادداشت: کتابنامه. یادداشت: نمایه. موضوع: بازی درمانی.

شناسه افزوده: داورپناه، فروزنده، ۱۳۴۰ - ، مترجم. رده بندی کنگره: RJ۵۰۵/ب۲ ل۹۳ ۱۳۸۹

رده بندی دیویی: ۶۱۸/۹۲۸۹۱۶۵۳ کتابشناسی ملی: ۲۰۷۴۳۱۳

روزنامه ایران

دانشگاه تهران

بازنگری در مانی

هنر بر سرار و ارتباط

نویسنده: گری لنت

مترجم: فروزنده داورپناه

ویراستاری: گروه علمی رشد

چاپ اول: ۱۳۹۰ - چاپ دوم: پاییز ۱۳۹۴

شمارگان: ۱۰۰۰ نسخه

چاپ و صحافی: آرمانسا

مرکز نشر و پخش کتاب‌های روان‌شناسی و تربیتی

ساختمان مرکزی: خیابان انقلاب، خیابان دانشگاه، خیابان شهدای ژاندارمری، شماره ۴۱، تلفن: ۶۶۴۰۴۴۰۶
فروشگاه: خیابان انقلاب، روبروی سینما بهمن، خیابان منیری جاوید، شماره ۷۲، تلفن: ۶۶۴۱۰۲۶۲ - ۶۶۴۹۸۳۸۶ - ۶۶۴۹۷۱۸۱

تهران - ۱۳۹۴

قیمت: ۲۰۰۰۰ تومان

فهرست

۱۵	پیشگفتار مترجم
۱۷	مقدمه
۲۱	فصل ۱: درباره من، گری لندرت
۲۵	اصول برقراری ارتباط با کودکان
۲۷	منابع
۲۹	فصل ۲: معنای بازی
۲۹	کارکردهای بازی
۳۱	بازی نمادین
۳۳	کودکان از طریق بازی به تبادل افکار و احساسات خود می‌پردازند
۳۵	بازی در فرایند درمان
۴۰	مراحل فرایند بازی درمانی
۴۲	بازی‌های کودکان سازش‌یافته و سازش‌نیافته
۴۵	منابع

فصل ۳: تاریخچه و تحولات بازی درمانی

۴۷	بازی درمانی به شیوه روان تحلیلیگری
۴۸	بازی درمانی رهایشی
۵۱	بازی درمانی ارتباطی
۵۳	بازی درمانی غیر رهنمودی
۵۴	بازی درمانی در مدارس ابتدایی
۵۵	انجمن بازی درمانی
۵۶	آر.ش. نشگاهی
۵۷	مرکز بازی درمانی
۵۸	فرزندان درمان
۵۸	روندهای بازی درمانی
۶۰	نتایج بازی درمانی
۶۲	منابع
۶۵	

فصل ۴: تصویری از کودکان

۷۳	اصول برقراری ارتباط با کودکان
۷۳	کودکان انعطاف پذیرند
۷۵	بعضی کودکان مانند ذرت روی آتشند، و بعضی دیگر مثل سرخس هستند
۷۷	منابع
۷۸	

فصل ۵: بازی درمانی کودک محور

۷۹	نظریه شخصیت
۸۰	نگرش کودک محورانه به شخصیت و رفتار
۸۳	مفاهیم اصلی
۸۴	سازگاری و ناسازگاری
۸۷	شرایط درمانی مناسب برای رشد
۸۹	ارتباط درمانی
۹۷	اهداف
۱۰۴	

۱۰۶	آنچه کودکان در بازی درمانی می آموزند
۱۰۹	منابع

فصل ۶: بازی درمانگر

۱۱۱	ایجاد تفاوت ها
۱۱۲	حضور داشتن
۱۱۳	ویژگی های شخصیتی
۱۱۴	خود سازی درمانگر
۱۱۷	پیش خود در درمانگر
۱۲۰	نقش بازی درمانگر
۱۲۳	رایان - کود - در ظرف - در بازی درمانی
۱۲۵	انجام تمرین های مهارت های اجتماعی به خود را افزایش می دهد
۱۳۰	مبارزه درونی بازی درمانگر
۱۳۲	برنامه آموزش توصیه شده
۱۳۳	منابع

فصل ۷: اتاق بازی و وسایل آن

۱۳۷	محل اتاق بازی
۱۳۰	ابعاد اتاق بازی
۱۳۰	ویژگی های اتاق بازی
۱۳۹	دیگر محل های مناسب برای بازی درمانی
۱۴۲	منطق لازم در انتخاب اسباب بازی ها و سایر وسایل
۱۴۳	دسته بندی اسباب بازی ها
۱۴۹	اتاق بازی در یک ساک دستی
۱۵۳	وسایل و اسباب بازی های پیشنهادی برای اتاق بازی
۱۵۵	ملاحظات ویژه
۱۵۶	عنوان های پیشنهادی برای بازی درمانی در مدارس
۱۵۸	اجرای بازی درمانی در مدارس
۱۵۹	منابع

فصل ۸: نقش والدین در فرایند بازی درمانی..... ۱۶۱

- اطلاعات پیش زمینه‌ای..... ۱۶۲
- آیا والدین هم باید در درمان شرکت کنند؟..... ۱۶۳
- مصاحبه با والدین..... ۱۶۶
- کسب اجازه قانونی از سرپرست یا قیم کودک..... ۱۷۳
- ارجاع به روانپزشک..... ۱۷۳
- شرح دادن بازی درمانی برای والدین..... ۱۷۴
- زمان مناسب برای جدا شدن کودک از والدین در بازی درمانی..... ۱۷۶
- منابع..... ۱۷۸

فصل ۹: آغاز برقراری ارتباط اختی مختص کودک..... ۱۷۹

- اهداف این ارتباط..... ۱۸۰
- آشنایی برقرار کردن با کودک..... ۱۸۱
- نخستین مواجهه در اتاق انتظار..... ۱۸۴
- ساخت دادن به ارتباط در اتاق بازی..... ۱۸۷
- واکنش به کودکان بی‌میل و مضطرب..... ۱۹۱
- دیدگاه کودک درباره ارتباط موجود در بازی درمانی..... ۱۹۲
- شیوه‌های سؤال کردن در کودکان..... ۱۹۶
- توضیح در مورد آینه یک طرفه و وسایل مختلف ضبط..... ۲۰۳
- یادداشت‌برداری در خلال جلسه..... ۲۰۴
- واکنش بازی درمانگران به نخستین جلسه..... ۲۰۵
- حیطه‌های اصلی ارتباط..... ۲۰۶
- منابع..... ۲۰۹

فصل ۱۰: ویژگی پاسخ‌های تسهیل‌گرانه..... ۲۰۹

- درک همراه با حساسیت: همراه بودن..... ۲۱۰
- پذیرش همراه با محبت و صمیمیت..... ۲۱۱
- جزئیات پاسخ‌های درمانی..... ۲۱۲

۲۱۶	پاسخ‌های تسهیل‌گرانه
۲۲۱	بازگرداندن مسئولیت به کودکان
۲۲۴	نمونه‌هایی از پاسخ‌های غیر تسهیل‌گرانه معمول
۲۳۰	پُل - پسری ترسو و برون‌ریز در بازی درمانی

فصل ۱۱: تعیین حد و مرزهای درمان

۲۴۳	رهنمودهای اصلی در تعیین حد و مرز
۲۴۶	زمان مناسب برای بیان حد و مرزها
۲۴۶	فلسفه تعیین حد و مرز
۲۵۴	شیوه‌های تعیین حد و مرز در درمان
۲۵۶	گام‌های موجبات رونق گرفتن حد و مرزهای درمان
۲۵۸	زمانی که حد و مرزها نقض شوند
۲۶۰	قاطع نبودن در تعیین حد و مرزها
۲۶۲	حد و مرزهای موقعیتی
۲۶۷	واکنش‌های بازی درمانگران مبتدی در برابر حد و مرز
۲۶۸	منابع

فصل ۱۲: مشکلات معمول در بازی درمانی و چگونگی مقابله با آن

۲۷۰	چه کنیم اگر کودک حرف نزنند
۲۷۲	چه کنیم اگر کودک بخواهد اسباب‌بازی‌ها یا خوراکی‌هایی را به اتفاقی بازی وارد آورد
۲۷۳	چه کنیم اگر کودک بیش از حد وابسته باشد
۲۷۵	چه کنیم اگر کودک اصرار داشته باشد که همواره مورد تشویق قرار بگیرد
۲۷۷	چه کنیم اگر کودک بگوید که عجیب و غریب حرف می‌زنی
۲۷۸	چه کنیم اگر کودک از درمانگر بخواهد که به بازی حدس زدن بپردازد
۲۷۹	چه کنیم اگر کودک خواستار ابراز علاقه درمانگر شود
۲۸۰	چه کنیم اگر کودک بخواهد درمانگر را در آغوش بگیرد یا در دامان او بنشیند
۲۸۲	چه کنیم اگر کودک تلاش کند یک اسباب‌بازی را پنهانی برای خود بردارد
۲۸۳	چه کنیم اگر کودک نخواهد از اتفاقی بازی بیرون برود
۲۸۵	چه کنیم اگر درمانگر ناچار شود به دلایلی غیرمنتظره، جلسه‌ای را لغو کند

فصل ۱۳: نکات مهم در بازی درمانی..... ۲۸۷

۲۸۷	 رازداری
۲۸۹	 شرکت در بازی کودک
۲۹۳	 پذیرفتن هدیه از کودکان در بازی درمانی
۲۹۵	 دادن جایزه‌ای به کودک در پایان هر جلسه یا دادن یک یادگاری در خاتمه بازی درمانی
۲۹۶	 درخواست از کودک برای مرتب کردن اتاق و وسایل
۲۹۹	 آگاه ساختن کودکان از علت حضور آن‌ها در بازی درمانی
۳۰۰	 آوردن یک دوست به اتاق بازی
۳۰۲	 دعوت کردن والدین یا خواهر و برادر کودک به اتاق بازی
۳۰۳	 منابع

فصل ۱۴: بازی درمانی فشرده و کوتاه مدت..... ۳۰۵

۳۰۶	 بازی درمانی فشرده
۳۰۹	 بازی درمانی کوتاه مدت
۳۱۲	 خلاصه
۳۱۳	 منابع

فصل ۱۵: نمونه‌هایی از کودکان در بازی درمانی..... ۳۱۵

۳۱۶	 نانسی - از تاسی تا حلقه‌های مو
۳۲۳	 سیندی - کودکی نفوذگرا
۳۳۲	 ایمی - کودکی دچار ناگویایی انتخابی
۳۳۹	 اهمیت بازی انی گروهی با حضور خواهران و برادران کودک
۳۴۰	 خلاصه
۳۴۰	 منابع

فصل ۱۶: تعیین فرایند درمان و خاتمه آن..... ۳۴۳

۳۴۴	 تعیین روند درمان در خلال جلسات
۳۴۵	 ابعاد تغییر

۳۴۷	معنای خاتمه دادن.....
۳۴۸	نکاتی که باید در تعیین خاتمه درمان در نظر گرفته شود.....
۳۵۱	شیوه‌های خاتمه دادن به ارتباط.....
۳۵۳	واکنش کودکان به آخرین جلسه.....
۳۵۴	منبع.....

فصل ۱۷: فرزنددرمانی: آموزش کودک - والد - ارتباط (CPR برای والدین)..... ۳۵۵

۳۵۶	کار آیی والدین.....
۳۵۷	تحوالت تاریخی فرزنددرمانی.....
۳۵۹	فرایند فرزنددرمانی.....
۳۶۳	انتخاب والدین.....
۳۶۵	قالب گروهی برای آموزش ارزندگی.....
۳۶۷	ساختار و محتوای جلسات آموزشی.....
۳۷۷	پژوهش و ارزشیابی.....
۳۸۳	منابع.....

نمایه..... ۳۸۷

درباره نویسنده..... ۳۹۹

پیشگفتار مترجم

کتاب حاضر، ویراست دوم بازی درمانی، حاصل برقراری ارتباط است که از متون کلاسیک بازی درمانی در حال حاضر محسوب می‌شود. در تنقیح اکثر ما، بازی درمانی رویکردی مشکل محور و رهنمودی است، حال آنکه این کتاب، رویکردی کودک محورانه نگاشته شده است. با مطالعه کتاب می‌توان ایمان عمیق نویسنده را به توانایی‌های ذاتی کودکان و عمق باورش را به روانشناسی انسان‌گرا و رویکرد مراجع محوری دریافت. آموزه‌های علمی و تجربی مطرح شده در این کتاب مانع از درغلتیدن خواننده و درمانگران به وادی احساسات نمی‌شود. شیوه‌های ضبط تصویری، اجراهای زنده و نقش بازی‌هایی که در کلاس‌ها و در جلسه‌های گروهی دقیقاً ارزیابی می‌شوند، پایبندی به اصول بازی درمانی کودک محورانه را تضمین می‌کنند. در کنار تمامی موارد جالب توجه موجود در کتاب، ساز و کارهایی که در آموزش بازی درمانی به آن‌ها اشاره می‌شود، این غبطه را در دل خواننده ایرانی برمی‌انگیزد که ای کاش تخصصی شدن آموزش و به اجرا درآوردن شیوه‌های عملی ویژه در کشور ما نیز جایگاه روشنی پیدا می‌کرد؛ ای کاش ضوابط و مواد آموزشی تا به این حد، روشن و مشخص بود؛ ای کاش امکانات فیزیکی و مادی موجود در امر

آموزش تا به این حد حساب شده و در عین حال، سخاوتمندانه به کار گرفته می‌شد؛ و ای کاش بازخورد شخصی یادگیرندگان، نه به شکل صوری، بلکه به راستی تجزیه و تحلیل می‌شد؛ و بگذریم.

در ترجمه، واژه «رشد» برای growth و «تحول» برای development به کار برده شد. به عنوان معادل دو واژه maladjustment, adjustment به ترتیب از هر دو اصطلاح «سازگاری / سازش یافتگی» و «ناسازگاری / سازش نایافتگی» استفاده شد. در کتاب به دفعات اصطلاح filial therapy به کار رفته است. در عین نگرانی از دامن زدن به بلبشوی درمان و «خوددرمانگر بینی»، به لحاظ نظری - راهای باقی نماند جز آنکه معادل «فرزند درمانی» برای آن در نظر گرفته شود. امیدوارم این معادل، با در نظر گرفتن تمامی ظرایفی که در کتاب درباره چگونگی آموزش این شیوه مطرح شد، مورد فهمی قرار نگیرد.

رویکرد کودک‌محور، حشده اندازه‌های امیدبخشی را در برابر دیدگان مشاوران و درمانگرانی که با کودکان کار می‌کنند می‌گشاید. کاربردهای متعدد بازی درمانی کودک‌محورانه برای برنامه‌ریزان آموزشی و متولیان سلامت روان جامعه، تلویحات بسیاری دربردارد. البته اصل آن است که مراحل آموزشی این شیوه با رعایت حمیه جهات طی شود و بر صلاحیت کاربرد آن نیز نظارت حرفه‌ای لازم اعمال شود که این خود منوط به حضور صاحب‌نظرانی دوره‌دیده در این حیطه است.

ترجمه حاضر، به مانند اغلب ترجمه‌های موجود، با عنایت، موافقت نویسنده انجام شد و شاید از همین روست که خاتمه آن، سبکباری معمول را برای ترجمه به همراه ندارد. دست بردن در دنیای تراوشات ذهنی نویسنده، با وجود تمام صداقتی که در سرم خود داشت، همواره با این دغدغه همراه بود که منظور نویسنده به درستی و با امانت‌داری و شیوایی، دریافت و منتقل شود. امیدوارم اهل فن و علاقه‌مندان به سلامت جامعه فعلی و نسل‌های آتی، کتاب را قابل استفاده ببایند.

فروزنده داورپناه